МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні групи забезпечення спеціальності 103 «Науки про Землю» від <u>«29»</u> вересня 2023 року протокол № <u>1</u> Голова групи

Димин Шакірзанова Ж. Р.

УЗГОДЖЕНО

Декан ННГМІ

Овчарук В.А.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни Англійська мова за професійним спрямуванням

(назва навчальної дисципліни) 103 «Науки про Землю» (шифр та назва спеціальності) «Агрометеорологія», «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів», «Метеорологія і кліматологія», «Океанологія і гідрографія» (назва освітньої програми) денна (іноземці та особи без магістр громадянства) (рівень вищої освіти) (форма навчання) 4 / 120 1СПИТ (кількість кредитів ЄКТС/годин) (рік навчання) (форма контролю)

Соціально-гуманітарних наук (ЦК з Іноземних мов)

Одеса, 2023 р.

Автори:	Шотова-Ніко	оленко Г.В., доп				
		(прізвище, ініціали, по	сада, наук	овий ступінь, вчена з	вання)	
Поточна від <u>21.08</u>	_	розглянута протокол № <u>1</u>	на	засіданні	кафедри	СГН
Викладачі:	Практичне к. філол. на	заняття, Шотов	ва-Нікс	оленко Г.В., д	оцент,	
		ального заняття: прізви	ще, ініціал	и, посада, науковий с	ступінь, вчена званн	<u>(</u> (

Рецензент: доц., к. філол. наук Іванченко А.В.

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Мета вивчення англійської мови у немовному вузі – підготувати студента до читання англомовної літератури за		
	фахом, спілкування англійською мовою в різних видах		
	мовної діяльності, можливості використання англійської		
	мови у практичних цілях.		
Компетентність	К 04 Здатність працювати в міжнародному контексті.		
Результат	ПР 03 Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами		
навчання	різного рівня інших галузей знань, у тому числі в		
	міжнародному контексті, в глобальному інформаційному		
	середовищі.		
Базові знання	Знати:		
	1. Граматичні правила, граматичні конструкції для		
	усного та письмового перекладу англомовних текстів		
	та викладу інформації;		
	2. Лексичний мінімум одиниць з програмних тем курсу.		
Базові вміння	Вміти:		
	1. пояснювати граматичні правила;		
	2. впізнавати, розрізняти та перекладати різноманітні		
	граматичні конструкції;		
	3. розуміти монологічні повідомлення з застосуванням		
	певних граматичних конструкцій;		
	4. застосовувати граматичні правила та конструкції в		
	перекладі текстів, діалогічному мовленні та на письмі.		
Базові навички	1. Використовувати граматичні правила для перекладу текстів з англійської мови у практичних цілях.		
	2. Вживати граматичні конструкції в усному мовленні та		
	переказі текстів з програмних тем курсу.		
Пов'язані			
силлабуси			
Попередня			
дисципліна			
Наступна			
дисципліна			
Кількість годин	лекції:		
	практичні заняття: 60 у ІІ семестрі;		
	лабораторні заняття:		
	семінарські заняття:		
	самостійна робота студентів: 60 у ІІ семестрі		

II семестр

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.2. Практичні модулі II семестру

Иол	Hoope wo ways no now	Кількість годин	
Код	Назва модуля та тем	аудиторні	CPC
3M-		15	10
П1	1. a) The Ecosystem. Famine and Flood.	3	2
	b) Переклад тексту за фахом (8000 др. знаків)	3	2
	с) Переклад суспільно-політичного тексту(2500 др. знаків)	3	2
	d) Grammar: The Infinitive	4	2
	2. Модульна контрольна робота № 1	2	2
3M-		15	10
П2	1. a) Global Warming. Kyoto Revisited.	3	2
	b) Переклад тексту за фахом (8000 др. знаків)	3	2
	с) Переклад суспільно-політичного тексту	3	2
	(2500 др. знаків)	4	
	d) Grammar: The Gerund	4	2
	2. Модульна контрольна робота № 2	2	2
3M-		15	10
П3	1. a) Natural Wonders of the World.	3	2
	b) Переклад тексту за фахом (8000 др. знаків)	3	2
	с) Переклад суспільно-політичного тексту	3	2
	(2500 др. знаків)		
	d) Grammar: The Participle	2	1
	e) Grammar: Indirect speech	2	1
	2. Модульна контрольна робота № 3	2	2
3M-		15	10
П4	1. a) Decision-making on the Solution of Ecological	3	2
	Problems.		
	b) Переклад тексту за фахом (8000 др. знаків)	3	2
	с) Переклад суспільно-політичного тексту	3	2
	(2500 др. знаків)		
	d) Grammar: The Conditional Sentences	2	1
	e) Grammar: Subjunctive mood.	2	1

2. Модульна контрольна робота № 4	2	2
Іспит		20
Разом:	60	60

Консультації:

1. Шотова-Ніколенко Г.В., доцент, к. філол. наук, доцент, вівторок 9.00-13.00, аудиторія 607.

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи у II семестрі

Код	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість	Строк
модуля	Завдання на СГС та контрольні заходи	годин	проведення
3М-П1		10	1 - 4
			тиждень
	• Підготовка до усного опитування,	2	1 тиждень
	підготовка граматичної теми та підготовка		
	домашнього читання		
	• Підготовка до виконання модульної	2	2 тиждень
	контрольної роботи № 1 (обов'язкове)		
	Контрольні заходи:		
	• Усне опитування	2	2 тиждень
	• Перевірка письмово виконаних списків	2	3 тиждень
	незнайомих слів та їх переклад для усного		
	перекладу текстів		
	• Перевірка письмово виконаних	2	3 тиждень
	граматичних вправ		
	• Модульна контрольна робота № 1		4 тиждень
3М-П2		10	4 – 8
3WI-112		10	4 – 6 тиждень
	П:	2	4 тиждень
	• Підготовка до усного опитування,	2	+ тиждень
	підготовка граматичної теми та підготовка		
	домашнього читання Підготовка до виконання модульної	2	5 тиждень
		2	3 тиждень
	контрольної роботи № 2 (обов'язкове) Контрольні заходи:		
	• Усне опитування	2	5 тиждень
		2 2	6 тиждень
	 Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного 		о имдень
	перекладу текстів		
	перекладу текстів		

	• Перевірка письмово виконаних граматичних вправ	2	7 тиждень
	 Модульна контрольна робота № 2 		8 тиждень
3М-П3		10	8 – 12 тиждень
	• Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання	2	8 тиждень
	• Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 3 (обов'язкове) Контрольні заходи:	2	9 тиждень
	• Усне опитування	2	9 тиждень
	• Перевірка письмово виконаних списків	2 2	10 тиждень
	незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів	2	ТОТИМДОПВ
	• Перевірка письмово виконаних граматичних вправ	2	11 тиждень
	• Модульна контрольна робота № 3		12 тиждень
3М-П4		10	12 – 15
	• Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання	2	тиждень 12 тиждень
	• Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 4 (обов'язкове) Контрольні заходи:	2	13 тиждень
	• Усне опитування	2	13 тиждень
	• Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного	2 2	14 тиждень
	перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ	2	14 тиждень
	 Модульна контрольна робота № 4 		15 тиждень
	Підготовка до іспиту Контрольні заходи: • Іспит	20	Сесія
	Разом:	60	

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для 3М-П1.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П1:

- читати, перекладати та переказувати тексти "The Ecosystem", "Famine and Flood";
- визначити характеристики вживання та перекладу граматичних явищ за темою «Інфінітив» (The Infinitive);
- навчитися утворювати та вживати різні граматичні форми інфінітива;
- читати, перекладати та анотовано переказувати тексти за фаховою тематикою.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з ЗМ-П1 – 25 балів:

<u> 1 завдання — 19 балів:</u>

Див. табл. 2.2

a)
$$5(1+1+1+2)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 усний переклад тексту
- 2 переказ тексту

b)
$$5(1+1+2+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 2 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

c)
$$5(1+1+2+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 2 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

d)
$$4(2+2)$$

- 2 письмовий конспект правил за темою The Infinitive
- 2 письмово виконанні граматичні вправи за темою The Infinitive

1 завдання (19 балів) не ϵ обов'язковим.

2 завдання – 25 балів:

Виконання МКР № 1

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 0,83 бали. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бали, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

Максимальна сума обов'язкових балів з ЗМ-П1 – 25 балів.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для 3М-П2.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П2:

- читати, перекладати та переказувати тексти "Global Warming", "Kyoto Revisited";
- визначати характеристики вживання та перекладу граматичних явищ за темою «Герундій» (The Gerund);
- навчитися утворювати та вживати різні граматичні форми герундія;
- читати, перекладати та анотовано переказувати тексти за фаховою тематикою.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з ЗМ-П2 – 25 балів:

1 завдання – 19 балів:

Див. табл. 2.2

a)
$$5(1+1+1+2)$$

1 – читання тексту англійською мовою

- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 усний переклад тексту
- 2 переказ тексту

b)
$$5(1+1+2+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 2 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

c)
$$5(1+1+2+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 2 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

d)
$$4(2+2)$$

- 2 письмовий конспект правил за темою The Gerund
- 2 письмово виконанні граматичні вправи за темою The Gerund

1 завдання (19 балів) не є обов'язковим.

2 завдан<u>ня – 25 балів:</u>

Виконання МКР № 2

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 0,83 бали. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бали, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

Максимальна сума обов'язкових балів з ЗМ-П2 – 25 балів.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

3. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-ПЗ.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – ПЗ:

- читати, перекладати та переказувати тексти "Natural Wonders of the World";
- визначати характеристики вживання та перекладу граматичних явищ за темою Participle I та Participle II;
- навчитися утворювати та вживати різні форми Participle I та II;
- визначати характеристики вживання та перекладу граматичних явищ за темою Indirect Speech;
- навчитися утворювати та вживати Indirect Speech;
- читати, перекладати та анотовано переказувати тексти за фаховою тематикою.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з ЗМ-ПЗ – 25 балів:

<u> 1 завдання – 20 балів:</u>

Див. табл. 2.2

a)
$$4(1+1+1+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 усний переклад тексту
- 1 переказ тексту

b)
$$4(1+1+1+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

c)
$$4(1+1+1+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

d)
$$4(2+2)$$

- 2 письмовий конспект правил за темою The Participle
- 2 письмово виконанні граматичні вправи за темою The Participle

- e) 4(2+2)
- 2 письмовий конспект правил за темою Indirect Speech
- 2 письмово виконанні граматичні вправи за темою Indirect Speech

1 завдання (20 балів) не ϵ обов'язковим.

2 завдання – 25 балів:

Виконання МКР № 3

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 0,83 бали. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бали, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої. Максимальна сума обов'язкових балів з 3М-П3 – 25 балів.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

4. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П4.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П4:

- читати, перекладати та переказувати тексти "Decision-making on the Solution of Ecological Problems";
- визначати характеристики вживання та перекладу граматичних явищ за темою Conditional Sentences (Type 0, I, II, III);
- навчитися утворювати та вживати Conditional Sentences (Type 0, I, II, III);
- визначати характеристики вживання та перекладу граматичних явищ за темою Subjunctive Mood. Revision;
- навчитися утворювати та вживати Subjunctive Mood. Revision;
- читати, перекладати та анотовано переказувати тексти за фаховою тематикою.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з ЗМ-П4 – 25 балів:

<u> 1 завдання – 20 балів:</u>

Див. табл. 2.2

a)
$$4(1+1+1+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 усний переклад тексту
- 1 переказ тексту

b)
$$4(1+1+1+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

c)
$$4(1+1+1+1)$$

- 1 читання тексту англійською мовою
- 1 список незнайомих слів та їх переклад
- 1 письмове виконане Summary
- 1 усне Summary

d)
$$4(2+2)$$

- 2 письмовий конспект правил за темою Conditional Sentences (Type 0, I, II, III)
- 2 письмово виконанні граматичні вправи за темою Conditional Sentences (Туре 0, I, II, III)

e)
$$4(2+2)$$

- 2 письмовий конспект правил за темою Subjunctive Mood
- 2 письмово виконанні граматичні вправи за темою Subjunctive Mood

1 завдання (20 балів) не ϵ обов'язковим.

2 завдання – 25 балів:

Виконання МКР № 4

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 0,83 бали. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бали, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

Максимальна сума обов'язкових балів з ЗМ-П4 – 25 балів.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

4. Методика проведення та оцінювання семестрового контрольного заходу.

Контроль поточних знань виконується на базі накопичувальної системи організації навчання.

Фактична сума балів, яку отримує студент за певний змістовний модуль, має складатися із результатів виконання заходів з контролю, що заплановані за цим змістовним модулем, та ураховувати своєчасність (наприклад: студент, який пропустив контрольний захід без поважних причин або отримав незадовільну оцінку, має право у тижневий термін виконати завдання цього заходу з максимальною сумою балів, еквівалентною оцінці не більшій ніж «задовільно») виконання студентом графіку навчального процесу.

Суми балів, які отримав студент за всіма змістовними модулями навчальної дисципліни, формують кількісну оцінку (бал успішності) за підсумками поточних контролюючих заходів студента з навчальної дисципліни. Результати поточного контролю заносяться до інтегральної відомості. Рішення про допуск студента до підсумкового семестрового контролю з конкретної навчальної дисциплін регламентується Положенням про проведення підсумкового контролю знань студентів.

Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю (іспиту), якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою

навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 50 (50%) від максимально можливої (обов'язкова частина 100 балів) за практичну частину.

Підсумковим контролем знань студентів є іспит.

Екзаменаційна робота складається з 4 завдань. 1 завдання оцінюється в 50 балів, 2 завдання в 20 балів, 3 завдання в 10 балів і 4 завдання в 20 балів. Екзаменаційна робота вважається зарахованою, якщо студент набрав мінімум 50 балів.

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти: Магістр

Спеціальність: 103 «Науки про Землю», Семестр II

Навчальна дисципліна: Англійська мова за професійним спрямуванням

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

 Grammar Test Translate the text and put 5 question to it. 	50 б. 20 б.
3. a)Translate the text and entitle itb) Give a brief summary of the text (not more than 3 sentences)	10 б.
4. Write about "My scientific interests"	20 б.
Затверджено на засіданні кафедри СГН Протокол № від ""20 року	
	Шотова-Ніколенко Г. В
Екзаменатор (підпис)	 (прізвище та ініціали)

До іспиту допускаються студенти, у яких фактична сума накопичених за семестр балів за практичну частину складає не менше 50% (50 балів). В іншому випадку студент вважається таким, що не виконав навчального плану дисципліни, і не допускається до іспиту.

Оцінка за дисципліну розраховується за формулою:

$$\Pi O = 0.5 (OM + O\Pi K)$$

де ОМ – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) заходів контролю СРС у міжсесійний період;

ОПК – оцінка підсумкового контролю (іспит).

По дисципліні, яка завершується іспитом, студент складає письмовий іспит, який оцінюється згідно "Таблиці для визначення кількісних показників успішності за підсумками іспиту":

Кількість балів за іспит	За системою університету (у відсотках)	Визначення	За національною системою
1	2	3	4
90 – 100	90 – 100	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)
82 – 89	82 – 89	вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)
74 – 81	74 – 81	в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	4 (добре)
64 – 73	64 – 73	непогано, але зі значною кількістю помилок	3 (задовільно)
60 – 63	60 – 63	виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)
35 – 59	35 – 59	з можливістю перекласти	2 (незадовільно)
1 – 34	1 – 34	з обов'язковим повторним курсом навчання	2 (незадовільно)

Загальна кількісна оцінка є усередненою між кількісною оцінкою поточних контролюючих заходів (графа 3 відомості) та кількісною оцінкою семестрового контролюючого заходу (графа 4 відомості) і виставляється у графі 5 заліково-екзаменаційні відомості (загальний бал успішності).

Якщо студент за підсумками іспиту отримав загальну кількісну оцінку менше 50% (від максимально можливої на екзамені), то викладачем виставляється у графі 5 загальний бал успішності, який дорівнює балу успішності на іспиті (графа 4).

Шкала оцінювання за системою ЄКТАС та системою університету

За шкалою ЕСТS	За національною системою		За системою університету
ECIS	для іспиту	для заліку	(в процентах)
A	5 (відмінно)	зараховано	90 – 100
В	4 (добре)	зараховано	82 – 89
С	4 (добре)	зараховано	74 – 81
D	3 (задовільно)	зараховано	64 – 73
E	3 (задовільно)	зараховано	60 – 63
FX	2 (незадовільно)	не зараховано	35 – 59
F	2 (незадовільно)	не зараховано	1 – 34

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль ЗМ-П1 "The Ecosystem", "Famine and flood", The Infinitive; переклад тексту за фахом та переклад суспільно-політичного тексту з англійської на українську мову.

Література: [1, с. 45 -55], [2, с. 38-42], [5, с. 73-84]

3.1.1. Повчання

- a) Text A. "The Ecosystem". "Famine and flood".
- 1. Прочитати текст англійською мовою.
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Переказати текст.
 - b) Домашнє читання. Переклад тексту за фахом.
- 1. Самостійно вибрати текст з англомовного тексту за фахом (8000 др.знаків)
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.
- 5. Усне Summary
 - с) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)
- 1. Самостійно обрати текст з англомовної газети (2500 др.знаків)
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.
- 5. Усне Summary
 - d) Grammar: The Infinitive
- 1. Зробити конспект правил вживання інфінітиву та його форм у активному та пасивному станах.
- 2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

3.1.2. Питання для самоперевірки

- 1. What is an ecosystem?
- 2. What are autotrophic beings?
- 3. What are heterotrophic beings?
- 4. What are the processes that autotrophic beings use to produce organic material from inorganic substances?
- 5. What is the primary energy source for life on earth?
- 6. What is the main means by which autotrophic beings obtain energy?
- 7. Which is the autotrophic group responsible for the production of most part of the molecular oxygen of earth?
- 8. In the ecological study of food interactions, what are the autotrophic beings called?
- 9. How are the heterotrophic beings divided in the ecological study of foo interactions?
- 10. What are primary consumers?
- 11.Can a food chain present quaternary consume: without having secondary or tertiary consumers?
- 12.Can a tertiary consumer of one chain be a primary or secondary consumer of another chain?
- **3.2. Модуль ЗМ-П2** "Global Warming", "Kyoto Revisited", The Gerund; переклад тексту за фахом та переклад суспільно-політичного тексту з англійської на українську мову.

Література: [1, c. 55 - 64], [2, c. 47-50], [6, c. 94-100]

3.2.1. Повчання

- a) Text A. "Global Warming". "Kyoto Revisited".
- 1. Прочитати текст англійською мовою.
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Переказати текст.
 - b) <u>Домашнє читання. Переклад тексту за фахом.</u>
- 1. Самостійно вибрати текст з англомовного тексту за фахом (8000 др.знаків
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.

- 5. Усне Summary
 - с) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)
- 1. Самостійно обрати текст з англомовної газети (2500 др.знаків)
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.
- 5. Усне Summary
 - d) Grammar: The Gerund
- 1. Зробити конспект правил вживання герундію та його форм у активному та пасивному станах.
- 2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

3.2.2. Питання для самоперевірки

- 1. What is one of the biggest threats facing the planet?
- 2. What is the cause of temperature's rising?
- 3. What have the researchers gathered over the past 20 years?
- 4. What is the global warming?
- 5. Do you know the real size of mankind's contribution to the warming trend?
- 6. How should greenhouse-gas emissions be abated?
- 7. What is in a new paper for the Copenhagen Consensus project examined?
- 8. Are rising temperatures capable of causing great economic harm-though a lot?
- 9. How much would total economic damage fall on farmers?
- 10. Why could farmers no longer use some lands?
- 11. What does Mr. Cline investigate?
- 12. What is the Kyoto treaty?
- 13. What would a global carbon tax encourage?
- 14. Why do many rich countries refuse to sign the Kyoto treaty?
- 15. Does the last policy recognize that predictions of climate change encompass a wide range of scenarios? Why?
- 16. What can you say about the possible damage costs?
- 17.Do you know three possible remedies?
- 18. Are given figures huge and very speculative?
- **3.3. Модуль ЗМ-ПЗ** "Natural Wonders of the World", The Participle, Indirect speech; переклад тексту за фахом та переклад суспільно-політичного

тексту з англійської на українську мову.

Література: [1, с. 65-79, с. 91-101], [2, с. 42-47, с. 61-62], [4, с. 360-383], [6, с. 84-94]

3.3.1. Повчання

- a) Text A. "Natural Wonders of the World".
- 1. Прочитати текст англійською мовою.
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Переказати текст.
 - b) <u>Домашнє читання. Переклад тексту за фахом.</u>
- 1. Самостійно вибрати текст з англомовного тексту за фахом (8000 др.знаків
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.
- 5. Усне Summary
 - с) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)
- 1. Самостійно обрати текст з англомовної газети (2500 др.знаків)
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.
- 5. Усне Summary
 - d) Grammar: The Participle
- 1. Зробити конспект правил вживання дієприкметника та його форм у активному та пасивному станах.
- 2. Виконати тренувальні граматичні вправи.
 - e) Grammar: Indirect speech
- 1. Зробити конспект правил вживання умовних речень та їх структури побудови в реченнях.
- 2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

3.3.2. Питання для самоперевірки

- 1. What does the Victoria Falls offer?
- 2. Who reported the existence of the Falls?
- 3. When did David Livingstone reported the existence of the Falls to the outside world?
- 4. What is the Hunters Road?
- 5. What does the list of commercial activities include?
- 6. What can you say about the Grand Canyon?
- 7. What can you say about the John Wesley?
- 8. What did John Wesley write about the Grand Canyon?
- 9. What can you say about the Colorado river?
- 10. What is Gorge?
- 11. What is Vishnu schist?
- 12. How many years ago did Grand Canyon form?
- 13. What other magnificent wonders of the world do you know?
- 14. When did the region become more politically stable?
- 15. Why are new activities emerging and why is the industry becoming more and more sophisticated?
- **3.4. Модуль ЗМ-П4** "Decision-Making on the Solution of Ecological Problems", The Conditional sentences (Туре 0, I, II, III), Subjunctive mood; переклад тексту за фахом та переклад суспільно-політичного тексту з англійської на українську мову.

Література: [1, с. 80-91, с. 101-115], [2, с. 52-55, с. 59-60], [6, с. 106-138]

3.4.1. Повчання

- a) Text A. "Decision-Making on the Solution of Ecological Problems"
- 1. Прочитати текст англійською мовою.
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Переказати текст.
 - b) Домашнє читання. Переклад тексту за фахом.
- 1. Самостійно вибрати текст з англомовного тексту за фахом (8000 др.знаків)
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.

- 5. Усне Summary
 - с) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)
- 1. Самостійно обрати текст з англомовної газети (2500 др.знаків)
- 2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
- 3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
- 4. Письмове Summary.
- 5. Усне Summary
 - d) Grammar:

The Conditional sentences (Type 0, I, II, III)

- 1. Зробити конспект правил вживання умовних речень та їх структури побудови в реченнях.
- 2. Виконати тренувальні граматичні вправи.
 - e) Grammar: Subjunctive mood.
- 1. Зробити конспект правил вживання умовних речень та їх структури побудови в реченнях.
- 2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

3.4.2. Питання для самоперевірки

- 1. Is it possible to speak about the target behavior of a system in a certain environment?
- 2. Why must we obtain necessary information?
- 3. What do you know about anthropo-ecological system?
- 4. What is the difference between the target behavior and adaptation of behavior?
- 5. What can we say from the viewpoint of social economic development?
- 6. Why must the barriers of natural conditions be learned?
- 7. What do you know about the process of cognition of natural and social laws?
- 8. What are trajectory variants?
- 9. What is one of the serious problems of the decision-making process in the solution of ecological problems?
- 10. What have many scientists already agreed?
- 11.In what solution does all branches of natural and social sciences intervene?
- 12.Is this certainly a generally acceptable view?
- 13. With what does its implementation meet?
- 14. What is the main problem of the specialized terminology?
- 15. Why do conflicts occur among specialists?

- 16. What is another problem of such inter-disciplinary cooperation?
- 17. Why is this discussion totally pointless?
- 18. What have we to realize?

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П1.

Module control work № 1

$$[2, c. 38 - 42], [3, c. 85 - 100]$$

5. Grammar Test (The Infinitive)

Put the right form of the Infinitive:

- 1. There is nothing (to done). [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 2. You'll have to attend preparatory courses to be able (to enter) the university. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 3. He is said (to leave) school. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 4. What is your opinion about the steps (to take) in order to help the pupils in their studies? [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 5. They must (to argue) about the right occupation to choose. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 6. (To teach) is a responsible task. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 7. My sister is glad (to teach) English. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 8. I'm sorry (not to help) you. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 9. It seems (to rain) since the very morning. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 10. They are glad (to be taught) by such outstanding teachers. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 11. I'm sure very soon I shall be sorry (not to speak) with you about it. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 12. When she felt worse, she was sorry (not to consult) the doctor. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 13.I know that when I return to town in autumn, my friend is sure (to work) at her thesis. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 14.Our teacher is glad (to teach) such clever students. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 15. She is said (to write) a new book. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 16. Why didn't you (to come) yesterday? [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]

- 17.I am sorry (to wait for) you for the whole evening. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 18.I intended (to show) you my collection of snapshots. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 19. They are said (to be) rather good. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 20. Tomorrow I shall be busy: I expect (to read) for the examination all day long. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 21. The examination is said (to be) very difficult. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 22. Our students are very glad (to give) consultations. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 23.I'm so glad (to give) the necessary explanations at the last consultation. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 24.He (to know) to speak English well. (SIC) [2, c.40-42], [3, c.94-97].
- 25. She is said (to work) much. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 26.My father is considered (to make) an extraordinary discovery. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 27. This man is believed (to achieve) much in the field of science. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 28. She is sure (to come). [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 29. He didn't seem (to hear) the news. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 30.My friend happened (to be) at home. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 31. She didn't prove (to be) a well-read person. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 32. The mother is certain (to return) soon. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 33. She is not likely (to do) it. [2, c.40-42], [3, c.94-97].
- 34. Sandra managed (to find) a solution. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 35. His language skills seem (to improve). [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 36. Andrew hates (to get up) early in the morning. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 37. Dave agreed (to meet) his friends at the café tomorrow evening. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 38.I can't stand (to live) in the countryside. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 39. What are you going to do after (to finish) school? [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 40. Mike warned his sister not (to come) back late. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 41. We usually learn (to read) at school. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 42. Ann didn't know what (to answer). [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 43. George practices (to swim) twice a week. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 44.My dad gave up (to smoke) a long time ago. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 45.I would like (to visit) Brazil this summer. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 46.Ken failed (to make) new friends at school. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 47. Have you ever thought of (to grow) your own fruit and vegetables? [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]

- 48. We arranged (to return) back home on 10 of June. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 49.I happened (to wait) for the bus when the accident happened. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 50. You must (to joke). [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 51. We (to wait) for ages. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 52. If you had run a bit faster, you would (to win). [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 53.I am glad (to hear) it. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 54. He seems (to write) much. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 55.He is reported (to write) a new novel. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 56. She ought (to tell) the truth. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 57. This house seems (to rebuild) already. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 58.I don't (to understand) this text. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 59.I happened (to ask) her about you when you came in. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]
- 60.He seems (to ask) wrong people. [2, c. 38 42], [3, c. 85 100]

[1, c. 45-46]

II. Fill the gaps:

The Ecosystem

The ecosystem is defined as a unit of biosphere which has the structural and

functional aspe	ets. It consists of the community and physical environment
including interac	tions between them. It was in the year 1935 by the
Tansley.	
The	can be temporary which includes the rain water pond. It
can be permane	at also. They may be natural which includes the rivers. They are
also manmade v	which includes the aquarium. It can be small which includes the
pond or a drop of	f water. It can be large which includes the ocean. There is a small
ecosystem own	as the micro ecosystem. The distinct community consisting of
number of	species forms an ecosystem.
The ecosy	stem consists of two components which are known as the biotic
and abiotic. The	biotic component includes the autotrophs, heterotrophs and the
reducers. They f	orm the living members of an ecosystem. These are
related by the fo	od mainly. The food transfers the matter and energy to the outside
world. The autor	rophs are also known as the producers. They make the food by the
process of photo	synthesis from the They not only make their food
but also r the ot	ner organisms. They absorb the energy from sun and convert into
the chemical ene	rgy. They release oxygen. The organic compounds release energy
during	They are also referred as the transducers as they can

one form of energy to the other form. The organic compounds which are formed play an important role in ______ of bodies and help in the release of energy. They maintain the ratio of gases which help to maintain the balance of _____. The heterotrophs are not able to make their own food. It includes the zooplankton, larvae, bugs, higher animals and vertebrates. They are also _____ as the consumers. They are of different types. Basically, they are of herbivores and carnivores type.

- A) ecosystem, B) introduced, C) components, D) respiration, E) the building,
- F) known, G) different, H) inorganic materials, I) nature, J) convert.
- 4.2. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П2.

Module control work № 2

$$[2, c. 47 - 50], [3, c. 113 - 123]$$

1. Grammar Test (The Gerund)

Put the right form of the Gerund:

- 1. I don't like (to sit) in a room in such weather. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 2. When will the (sit) of the literary circle be held? [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 3. You can find the sender's address at the (begin) of the letter. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 4. (To walk) is very useful. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 5. You may finish this discussion after my (to leave). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 6. After (to finish) their homework the children went out to play. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 7. The telephone is (to ring). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 8. What do you mean by (to come) to the lesson without reading the story? [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 9. On every floor of the hotel there are rooms for (to wash). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 10. They enjoyed (to sit) in the sun and (to bath) in the river. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 11. There is no hope of our (to get) home before 7 o'clock. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]

- 12.He returned home after a year's absence, it was a happy (to meet). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 13.I like (to invite) friends to my house. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 14. The mother got angry (to see) such a great disorder. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 15. She was proud (to see) this famous writer. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 16. I've no objections (to be asked) about it. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 17.She's quite sure of (to ask) him about his travel. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 18.I do not like (to attract). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 19. Soames had the peculiar to (feel) of having overdone his own honesty. [2, c. 47 -50], [3, c. 113 123]
- 20.At every school she went she learned (to draw), besides being taught by her father at home. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 21.It is historically true. I loathe (to have) to admit it. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 22. It's no good to (try) to keep him here. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 23. She kept on (to laugh) at father. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 24. She stopped (to cry), looked up, said nothing. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 25.I like (to invite) friends to my house. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 26. The mother got angry (to see) such a great disorder. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 27.I have no objections to (to ask) about it. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 28.(To travel) is a very pleasant thing. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 29.I don't like the idea of (to walk) in the rain. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 30.After (to leave) her umbrella in the hall, she entered the living-room. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 31. What do you mean by (to come) to the lesson without (to read) the story? [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 32.On every floor of the hotel there are rooms for (to wash). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 33.He felt better for (to write) the letter. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 34. She enjoyed (to give) parties. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 35.I remember laughing aloud, and the laugh (to carry) by the wind away from me. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 36.Nobody can go on (to live) without some belief. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 37.It is awfully hard work (to do) nothing. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 38.My friend is fond of (to swim). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 39.At every school she went she learned (to draw) besides (to teach) by her father at home. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 40.I like (to make) people happy. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 41. No one could pass in or out without (to see). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 42. She denies (to speak) with him. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]

- 43. It is no use (to tell) like that to me. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 44. He turned at (to hear) her footsteps. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 45.He has no right to come bothering you and your father without (to be invited). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 46. Tom went on (to whitewash). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 47. He did not remember (to see) in that room. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 48. The child deserves (to praise). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 49.It looks like (to rain). [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 50.I hope you will forgive me (to disturb) you. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 51.I said something about my clock (to be) slow? [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 52.I do not remember (to hear) the legend before. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 53. Are you quite sure of those words (to refer) to my brother? [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 54.Do not forget (to shut) the windows when you leave home. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 55.I am fond of (to give) presents. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 56.I am fond of (to be given) presents. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 57. You are responsible for (to give) him that job. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 58.I am sorry for (to be given) such a small scholarship. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 59. One can (to learn) a lot by reading. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]
- 60. She (to be surprised) at my coming. [2, c. 47 50], [3, c. 113 123]

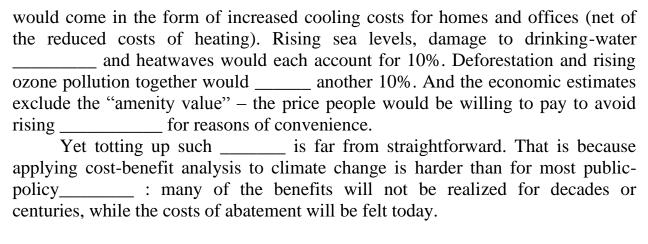
[1, c. 55-56]

II. Fill the gaps:

Global warming looms, in many people's minds, as one of ______ threats facing the planet. Over the past 20 years researchers have gathered evidence that the burning of fossil fuels is causing temperatures to rise. However, the exact pace of global warming, as well as the size of mankind's ______ to the warming trend, remain uncertain. Aside from these issues is the question of precisely how greenhouse-gas emissions should be abated, assuming that they need to be reduced at all. In a new paper for the Copenhagen Consensus project, William Cline of the Centre for Global Development and the Institute for International Economics _____ these topics.

Rising temperatures are capable of causing great economic harm-though a lot depends not just on how big future rises prove to be but also on how quickly they happen. One estimate is that a doubling of atmospheric ______ of carbon dioxide would cost between 1% and 2.5% of global GDP, depending on what kinds of damage you include.

One study from America's Environmental Protection Agency _____ the possible costs. Around a quarter of the total economic damage would fall on farmers, who could no longer use some lands. Around a sixth of the total cost

A) listed, B) examines, C) supplies, D) figures, E) the biggest, F) questions, G) add, H) temperatures, I) contribution, J) concentrations.

4.3. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-ПЗ.

Module control work № 3

$$[2, c. 42 - 47, c. 61 - 62], [3, c. 44 - 47, c. 100 - 113]$$

1. Grammar Test (The Participle, The Indirect speech)

Put the right form of the Participle or put the right form of the verb in the Indirect Speech:

- 1. Is this seat (to take)? [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 2. The man (to stand) at the door helped the old woman to get off the bus. [2, c.42-47], [3, c.100-113]
- 3. (To see) that he was late he took a taxi. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 4. What is this instrument (to use) for? [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 5. Watches and cameras (to make) in Japan are very popular all over the world. [2, c. 42-47], [3, c. 100-113]
- 6. (To take) the child by the hand she hurried to the kindergarten. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 7. (To receive) a letter, I usually answer it at once. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 8. While (to prepare) for an examination, he always studies in the reading-hall. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]

- 9. While (correct) the students' test-papers, the teacher underlined the mistakes with a red pencil. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 10. (To correct) by the teacher regularly, the exercises are very useful to the students. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 11. (To correct) the test-papers, the teacher returned them to the students. [2, c.42-47], [3, c.100-113]
- 12.(To be corrected) by the teacher yesterday, the students' test-papers will be returned to them today. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 13.(To hear) the sounds of music, they stopped talking. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 14. This is a church (to build) many years ago. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 15. While (to examine), the boy could not help crying. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 16. Where is the boy (to throw) the stone? [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 17.(To prescribe) the medicine, the doctor went away. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 18.(To show) the wrong direction, the travelers soon lost their way. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 19. Time (to permit), we will go for a walk. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 20. The treaty (to sign), trade was at once resumed. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 21. The day (to be) finer and a little warmer than the previous one, he went out again. [2, c. 42-47], [3, c. 100-113]
- 22.(Not to understand) the rule, he made many mistakes. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 23.(To finish) the book, I had a holiday. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 24. While (to understand) your problem, I don't know how I can help. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 25.(To find) only in the Andes, the plant is used by local people to treat skin diseases. [2, c. 42-47], [3, c. 100-113]
- 26.(To wait) six weeks for the washing machine to be delivered, I decided to cancel the order. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 27.A line (to see) through this crystal looks double. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 28.(To open) her eyes, the baby began to cry. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 29.(Not to understand) the rules, I found the cricket match boring. [2, c. 42 47], [3, c. 100 113]
- 30.(To be) unemployed, Ben spent a lot of time filling in job application forms. [2, c. 42-47], [3, c. 100-113]
- 31. Some people wish they (can) appear on a TV game show and become famous. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 32. She often wishes things (to be) different. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].

- 33.I wish I (to buy) that grey hat instead of this one. It was more expensive, but the quality was much better. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 34.It looks like raining, I wish we (to take) our umbrellas. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 35. The child is crying, I wish I (to know) how to calm her. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 36.I wish you (to finish) your work already. We could go for a walk now. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 37.I wish I (to know) it was your favourite writer. I would have bought the book for you. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 38.I wish I (to know) French. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 39. She fell and broke her leg. I wish she (to be) more careful. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 40.I wish you (to read) more English books in future. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 41.I feel sick. I wish I (not to eat) all the ice cream. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 42. They need a singer for the choir. I wish I (can) sing. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 43.I wish I (to look after) my parrot better. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 44.I can't remember her telephone number. I wish I (can). [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 45.I wish I (not to lend) him my car: he has broken it. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 46.My watch has stopped. I wish I (to have) a better watch. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 47.I feel so tired. I wish I (not to stay up) so late last night. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 48.My apartment is rather small. I wish I (to have) a bigger one. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 49.I wish I (not to spend) all my money last night. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 50.I wish I (to know) the answer to this question. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 51.I wish you (to phone) me yesterday. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 52.I wish I (to know) then what I know now. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 53.I wish you (to see) this film. I am sure you would like it. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 54.I wish you (to come) earlier. You should have gone to the museum together. [2, c. 52-55], [3, c. 61-62].
- 55.I wish you (to have) time to read this article. Now you would able to answer all the questions. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 56.I wish you (to see) my friend. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 57.I wish I (to know) where you are and what you are doing. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 58.I wish I (to be) only joking. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 59.I wish I (not to tell) you about it. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].

60. We all wished that we (to stop) there. [2, c. 52 - 55], [3, c. 61 - 62].

[1, c. 66-67]

II. Fill the gaps:

The Grand Canyon

The Grand Canyon of the Colorado River is the largest gorge in the world-a
290-mile-long gash across the face of the Colorado Plateau in Arizona
Rim to rim, it measures up to 18 miles across, with an average width of 10 miles
its average depth is one mile. Within this Delaware-size area of eroded rock rise
mountains higher than any in the eastern United States and that dark walls of
gorges of years old. Agent of this scene, the Colorado River drops
2,200 feet over nearly 200 rapids as it roars through the Canyon the Gulf
of California.
Numbers, though, tell only of the canyon's story and merely him
at the magic of its myriad hues, strata, spires and gorges. The place is more than
the sum of its parts-so much more that neither the eye nor the mind of the beholder
can more than a small part of it at one time. As John Wesley Powell
whose party in 1869 became the first to traverse the canyon by river, wrote, "You
cannot see the Grand Canyon in one view, as if it were a changeless
from which a curtain might be lifted."
At the canyon's bottom, a mile below the rim, the Colorado River slices
through Granite. Gorge, some of the oldest rocks visible anywhere on the
earth. Nearly two billion years old, the Vishnu schist is the gleaming black
of a once towering mountain range. Some 500 million years after it
formed, vast rifting and faulting laid it down the tilted, sediments of the
Grand Canyon Series atop schist. Ten distinct layers of sandstone, limestone, and
shale bespeak the advance and retreat of seas, the building up and
wearing down of mountains, the meandering of rivers over 600 million years.
A) encompass, B) toward, C) remnant, D) spectacle, E) millions, F) colorful
11, Oncompass, D, wata, C, tellilant, D, speciacie, D, illillions, I, colonial

- G) ancient, H) exposing, I) northern, J) part.

4.4. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П4.

Module control work № 4

$$[2, c. 51 - 55, c. 59 - 60], [3, c. 56 - 65]$$

1. Grammar Test (The Conditional Sentences, The Subjunctive Mood)

Put the right form of the verb in Conditional Sentences or put the right form of the verb in the Subjunctive mood:

- 1. If I (to be free) tomorrow, I shall join you with pleasure. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 2. If your brother (to be) here now, he will be surprised at your dress and I am sure he would not approve of it. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 3. If we (to be) not writing this exercise now I should give you my pen. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 4. If it (to be raining) now, the children would not be running about in the garden. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 5. If the students (to work) regularly they will pass their exams. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 6. I would come at once, if you (to be) really ill. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 7. If you I had met her I (to tell) her about it. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 8. If I leave town I never (to tell) my people where I am going. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 9. You will get good results if you (to apply) this method of calculation. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 10.If they (to find) the exact meanings of these words, they will understand the text easily. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 11. If the wind (to be) favourable, the ship would reach the port of destination early in the morning. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 12. The results of the experiment (to be) much better if he had used the new equipment. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 13. (To be) the vapour cooled below its dew point, some of it would become liquid. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 14.Most lakes and rivers would dry up if they (to depend) solely upon precipitation for their store water. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 15.If all the atmospheric moisture (to be) precipitated it would create a layer averaging only one inch in depth over the entire globe. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 16.If you (not to buy) coffee, we shall drink tea. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 17. If he is free tomorrow, he certainly (to come) to our party. [2, c. 59 60], [3, c. 58 60]

- 18.My brother would not have missed so many lessons if he (not to hurt) his leg. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 19.If my friend (to work) in my office, we should meet every day. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 20. If you spoke English every day, you (to improve) your language skills. [2, c. 59 60], [3, c. 58 60]
- 21. If you get a "five", your mother (to be) happy. [2, c. 59 60], [3, c. 58 60]
- 22. If she (to return) earlier, she would have been able to see him before he left. [2, c. 59-60], [3, c.58-60]
- 23.If these shoes were not too big for me, I (to buy) them. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 24. If you (to ring) me up, I shall tell you a secret. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 25. If you (to be) a poet, you would write beautiful poetry. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 26.If he did not read so much, he (not to know) English literature so well. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 27. If he (to come) to our house yesterday, he would have met his friend. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 28. If he (not to pass) his examination, he will not get a scholarship. [2, c. 59 60], [3, c. 58 60]
- 29.If she (not to help) me, I should have been in a very difficult situation. [2, c. 59 60], [3, c.58 –60]
- 30.My father would have more free time if he (not to read) so many newspapers. [2, c. 59 60], [3, c.58 60]
- 31. Some people wish they (can) appear on a TV game show and become famous. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 32. She often wishes things (to be) different. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 33.I wish I (to buy) that grey hat instead of this one. It was more expensive, but the quality was much better. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 34.It looks like raining, I wish we (to take) our umbrellas. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 35. The child is crying, I wish I (to know) how to calm her. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 36.I wish you (to finish) your work already. We could go for a walk now. [2, c. 52-55], [3, c. 61-62].
- 37.I wish I (to know) it was your favourite writer. I would have bought the book for you. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 38.I wish I (to know) French. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 39. She fell and broke her leg. I wish she (to be) more careful. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 40.I wish you (to read) more English books in future. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 41.I feel sick. I wish I (not to eat) all the ice cream. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].

- 42. They need a singer for the choir. I wish I (can) sing. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 43. I wish I (to look after) my parrot better. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 44.I can't remember her telephone number. I wish I (can). [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 45.I wish I (not to lend) him my car: he has broken it. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 46.My watch has stopped. I wish I (to have) a better watch. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 47.I feel so tired. I wish I (not to stay up) so late last night. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 48.My apartment is rather small. I wish I (to have) a bigger one. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 49.I wish I (not to spend) all my money last night. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 50.I wish I (to know) the answer to this question. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 51.I wish you (to phone) me yesterday. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 52.I wish I (to know) then what I know now. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 53.I wish you (to see) this film. I am sure you would like it. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 54.I wish you (to come) earlier. You should have gone to the museum together. [2, c. 52-55], [3, c. 61-62].
- 55.I wish you (to have) time to read this article. Now you would able to answer all the questions. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 56.I wish you (to see) my friend. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 57.I wish I (to know) where you are and what you are doing. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 58.I wish I (to be) only joking. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 59.I wish I (not to tell) you about it. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].
- 60. We all wished that we (to stop) there. [2, c. 52 55], [3, c. 61 62].

[1, c. 81]

II. Fill the gaps:

Here we come to the important task for _____ in social practice and, at the same time, to the methodological problems arising in the preparation of such an inter-disciplinary document. It is not only matter of a 'different language' of different scientific methods in individual disciplines, but it sometimes _____ the debate on the fundamental issues of the scientific work. When has an exact scientist the right or the duty to come out of the shell of his narrow and countless verified laboratory _____ to take up an attitude to an issue which is only vaguely related to his subject, and therefore only lends itself to a _____ analogy? And yet who has the right to derive such an analogy, if not the specialist of the respective field?

Consequently, conflicts	among specialists of the natural and
social sciences, where each is trying to imp	pose the priorities of his viewpoint as the
'nation-wide' interest. Another problem of	of such an interdisciplinary is
the discussion between the analytics and	I synthetics in each individual scientific
discipline of groups. In soci	ial sciences as well there are experts,
specialized in some partial problems, who	o study the most minute details and, on
the other hand, there are also natural scien	ntists with a broad ecological orientation
and an insight into scientific	disciplines. The analysts reproach these
'encyclopedists' for 'knowing nothing a	about everything, while the synthetists
laugh at the narrow specialists for 'kr	nowing everything about nothing. The
goes as far as the issue of 'se	cience a non-science, where only exact
experimental work as scient	tific, while its processing as a basis for
decision-making is considered as non-scien	ntific compilation.

A) experiment, B) both, C) occur, D) several, E) discussion, F) is considered, G) concerns, H) science, I) cooperation, J) remote.

4.5. Завдання до іспиту.

1 завдання

Grammar Test

I. Insert the proper form of the verb:

- 1. He seems (to work) much. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 2. He is reported (to write) a new novel. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 3. She ought (to tell) the truth. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 4. This house seems (to rebuild) already. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 5. I don't (to understand) this text. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 6. I happened (to ask) her about you when you came in. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 7. He seems (to know) wrong 35ddress. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 8. If you lent me your bag, I (to go) shopping. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 9. You could (to ask) me first. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 10. I am expecting (to give) a pay-rise next month. [2, c. 38-42], [3, c. 85-100]
- 11. Where is the girl (to read) the book? [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 12. There (to be) little time left, we took a taxi. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 13. (To lose) the key, the boy couldn't get into the house. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]

- 14. Peter left the room (to say) that he was in a hurry. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 15. (To think) that he was busy, I decided to call on him later. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 16. (To graduate) from the university, I decided to return to my home city. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 17. When (to speak) English, pay more attention to the word order. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 18. (To run) across the field, I fell and hurt my ankle. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 19. She stood silent, her hands (to press) together. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 20. The moonlit road was empty, with the cool wind (to blow) in their faces. [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 21. He has no right to come bothering you and your father without (to invite). [2, c.42-47], [3, c. 100-113]
- 22. Tom went on (to whitewash). [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 23. He did not remember (to see) in that room. [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 24. The child deserves (to praise). [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 25) It looks like (to rain). [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 26. I hope you will forgive me (to disturb) you. [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 27. I said something about my clock (to be) slow. [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 28. I do not remember (to hear) the legend before. [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 29. Are you quite sure of those words (to refer) to my brother? [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 30. Do not forget (to shut) the windows when you leave home. [2, c. 47-50], [3, c. 113-123]
- 31. If you (to go) to Paris you'll see the Eiffel tower. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 32. What (to do) if you (to find) a treasure? [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 33. If I (to know) you are coming I won't leave the house. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 34. If I (to have) a big house, I (to invite) friends. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 35. He (to understand) the message if he knew Spanish. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 36. If the weather (to be) fine, we will celebrate your birthday outside. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 37. The parents (to let) me go to the South if I passed exams well. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 38. I (to find) those types of papers if I had a little bit more time. [2, c. 59-60],

- [3, c. 55-60]
- 39. If we (to close) the window yesterday, it would not have been so cold in here.
- [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 40. If the lady had not stopped the boy, he (to run) into the van. [2, c. 59-60],
- [3, c. 55-60]
- 41. The dog (not to attack) you if you hadn't teased him. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 42. If they (to buy) a new tent, they might not have got wet during the night. [2, c. 59-60], [3, c. 55-60]
- 43. You (not to ask) many questions tomorrow. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 44. This book (to look for) everywhere. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 45. She (to choose) the best actress of this year. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 46. She (to help) with the housework now. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 47. The fence (to paint) by the end of next week. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 48. They often (to laugh) at. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 49. These plants (to water) before I came. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]
- 50. The logs (to cut) too long for our fireplace yesterday. [2, c.32-33], [3, c. 47-55]

2 завдання

II. Translate and put 5 questions to the text.

In a democratic country like Great Britain the press, ideally, has three political functions: information, discussion and representation. It is supposed to give the voter reliable and complete information on which to base his judgement, it should let him know the arguments for and against any policy, and it should reflect and give voice to the desires of the people as a whole. Naturally, there is no censorship in Great Britain, but in 1953 the Press Council was set up. It is not an official body but it is composed of people nominated by journalists, and it receives complaints against particular newspapers. It may make reports which criticize papers, but its reports have no direct effect

The British press means, primarily, a group of daily and Sunday newspapers published in London. They are most important and known as national in the sense of circulating throughout the British Isles. All the national newspapers have their

central offices in London, but those with big circulations also print editions in Manchester (the second largest press centre in Britain) and Glasgow in Scotland.

3 завдання

III. a) Translate the text and entitle it

b) Give a brief summary of the text (not more than 3 sentences)

But the best-known among the British national quality newspapers are as follows.

"The Times" (1785) is called the paper of the Establishment. Politically it is independent, but is generally inclined to be sympathetic to the Conservative party. It's not a governmental organ, though very often its leading articles may be written after private consultation with people in the government. It has a reputation for extreme caution, though it has always been a symbol of solidity in Britain. Its reporting is noted for reliability and completeness and especially in foreign affairs. Its reputation for reflecting or even anticipating government policy gives it an almost official tone.

"The Guardian" (until 1959 – "Manchester Guardian") has become a truly national paper rather than one specially connected with Manchester. In quality, style and reporting it is nearly equal with "The Times". In politics it is described as "radical". It was favourable to the Liberal party and tends to be rather closer in sympathy to the Labour party than to the Conservatives. It has made great progress during the past years, particularly among intelligent people who find "The Times" too uncritical of the Establishment.

"The Daily Telegraph" (1855) is the quality paper with the largest circulation (1.2 million compared with "The Times's" 442 thousand and "The Guardian's" 500 thousand). In theory it is independent, but in practice it is an orthodox Conservative paper and as such caters for the educated and semi-educated business and professional classes. Being well produced and edited it is

full of various information and belongs to the same class of journalism as "The Times" and "The Guardian".

IV. Write about "My scientific interests" (15 sentences)

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна

- 1. Навчальний посібник «Англійська мови за професійним спрямуванням» для магістрів І року (ІІ семестру) денної та заочної форм навчання, спеціальність: 103 Науки про Землю, ОПП «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів». Укладач: к.ф.н., доц. Шотова-Ніколенко Г.В., Одеса: ОДЕКУ, 2022. 171 с.
- 2. Методичні вказівки з англійської мови для студентів V курсу. Рівень підготовки Магістр, напрям підготовки усі напрями. Укладач: П'янова І.Ю. Одеса, ОДЕКУ, 2016 р. 115 с. Англ. мовою.
- 3. Методичні вказівки з граматики англійської мови для студентів І, ІІ курсу денної форми навчання. Напрям підготовки усі напрямки. Укладачі: П'янова І.Ю. к.ф.н., доцент, Шотова-Ніколенко Г.В. к.ф.н., доцент Одеса: ОДЕКУ, 2009. 72с.
- 4. Верба Г. В., Верба Л. Г. Довідник з граматики англійської мови: Довідк. вид. 3-тє вид. К.: Освіта, 1993. 320 с.
- 5. Навчальний посібник з граматики англійської мови для магістрів та аспірантів. Напрямок підготовки усі напрями. Укладачі: П'янова І.Ю. к.ф.н., доцент, Шаблій О.В. ст. викладач Одеса, ОДЕКУ, 2006. 425 с. Англ. та Укр. мовою.

Додаткова література

- 6. Методичні вказівки з англійської мови для студентів 1 курсу. Рівень підготовки Магістр, напрям підготовки «Екологія». Укладачі: П'янова І. Ю., Шаблій О. В. ОДЕКУ, 2006.58 с. Англ.мовою
- 7. Навчальний посібник з граматики англійської мови: Навчальний посібник. Укладач: Шотова-Ніколенко Г.В. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 192 с. Англ. мовою.
- 8. The Oxford Russian Dictionary. Revised Edition. Oxford, Oxford University Press, 1997. 1340 p.
- 9. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Oxford University Press, 1974. 1035 p.

- 10.Murphy R. Essential Grammar in Use. A selfstudy reference and practice book for elementary students of English. Cambridge: University press, 1990. 254 p.
- 11. Murphy R. Essential Grammar in Use. A selfstudy reference and practice book for intermediate students of English. Cambridge. 'University press, 1988. 272 p.
- 12. Електронна адреса бібліотеки ОДЕКУ <u>library@odeku.edu.ua</u>
- 13. Електронна адреса репозитарію ОДЕКУ http://eprints.library.odeku.edu.ua
- 14. Електронна адреса ЦК іноземених мов ОДЕКУ lang@odeku.edu.ua
- 15. Національні та іноземні Інтернет та друковані періодичні видання англійською мовою.